

12 ZAVOD ZA VARSTVO OKOLJA

1. UVOD

Varovanje in ohranjanje okolja in narave je pristojnost države in lokalnih skupnosti, opredeljena v Ustavi RS (73. člen) ter zakonskih in podzakonskih predpisih s področja varstva okolja. Država je to pristojnost na segmentu okolja operacionalizirala z Zakonom o varstvu okolja (ZVO) (Ur. l. RS, 32/93, 1/96), kjer je tudi natančneje opredelila pristojnosti lokalnih skupnosti (LS), še posebej pa mestnih občin (MO). Splošne in strokovne naloge varstva okolja, ki jih morajo zagotavljati MO na osnovi ZVO so: priprava in spremljanje uresničevanja programa varstva okolja, zagotavljanje obveznih lokalnih javnih služb varstva okolja, priprava lokalnih predpisov in priporočil s področja varstva okolja, priprava študij ranljivosti okolja, presoja vplivov nameravanih posegov na okolje, določanje okoljevarstvenih pogojev za izkoriščanje naravnih dobrin, priprava ukrepov varstva okolja, priprava strokovnih podlag v zvezi z javnimi stroški, dajatvami in olajšavami na področju varstva okolja, priprava predlogov raziskovalnih in razvojnih projektov, vodenje informacijskega sistema varstva okolja ter celovito poročanje o stanju okolja. Naloge MO, ki izhajajo iz Zakona o ohranjanju narave (ZON) (Ur. l. RS, 79/99) pa so predvsem postopno urejanje zaščite narave tudi z ustanavljanjem krajinskih parkov lokalnega pomena ter izdelavo strokovnih podlag za upravljanje obstoječih in novih krajinskih parkov glede na nove zakonske predpise. ZON opredeljuje kriterije ustanavljanja ter upravljanja takih oblik varstva narave. V okviru državne strategije načrtujemo do 30 % pokritosti Slovenije s površinami, ki bi bile zaščitene z varovalnimi režimi parkov. Uspešnost ustanavljanja in upravljanja naravnih parkov pa je odvisna predvsem od interesa lokalnih skupnosti.

2. PRAVNE PODLAGE

Temeljne zakonske podlage za izvajanje programov varstva okolja so:

- Zakon o varstvu okolja (ZVO) (Ur. l. RS, št. 32/93, 1/96) in podzakonski predpisi (uredbe, pravilniki in drugi predpisi s področja gospodarjenja z odpadki, varstva zraka, ravnanja s pitno in odpadnimi vodami, varstva tal in varstva pred hrupom), sprejetimi na podlagi ZVO;
- Nacionalni program varstva okolja (NPVO) (Ur. l. RS, 83/99);
- Zakon o ohranjanju narave (ZON) (Ur. l. RS, 79/99), ki uvaja nove naloge lokalne skupnosti na področju ohranjanja in varovanja narave;
- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS) (Ur. l. RS, 72/93, 26/97 z dopolnitvami), ki določa, da je skrb za varstvo zraka, tal, vodnih virov, varstvo pred hrupom in zbiranje in odlaganje odpadkov neposredna pristojnost lokalne skupnosti.
- Zakon o javnih finančah (ZJF) (Ur. l. RS, št. 79/99), ki določa sestavo proračuna in finančnih načrtov neposrednih in posrednih uporabnikov ter obvezo izdelave načrta razvojnih programov;
- Odlok o organizaciji in delovnem področju Mestne uprave mestne občine Maribor;
- Aalborgska deklaracija o trajnostnem razvoju mest- Charter of European Cities and Towns Towards Sustainability, Aalborg, 1994;
- Sklep Mestnega sveta Mestne občine Maribor (MOM) v letu 1998 o vključitvi MOM v mrežo evropskih mest, ki si prizadevajo za trajnostni razvoj (The European Sustainable Cities and Towns Campaign);
- Alpska konvencija o varovanju Alp, podpisana leta 1991 v Salzburgu, ki zavezuje podpisnice k zagotavljanju trajnostnega razvoja na njihovem območju;

- Aarhuska konvencija o sodelovanju in obveščanju javnosti pri okoljskih zadevah - Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, Aarhus, 1998.

3. USMERITVE, CILJI IN PRIČAKOVANI REZULTATI

Prednostne usmeritve so uveljavljanje načel trajnostnega razvoja in njihovo doseganje v okviru izvajanja programa varstva okolja in iz njega izhajajočih dokumentov. Osnovni cilj trajnostnega razvoja je izboljšati okolje zaradi ohranjanja ekosistemskega ravnotežja, zagotavljanja kvalitetnejšega življenja, zmanjšanja lokalne onesnaženosti in onesnaževanja kar vpliva tudi na globalno onesnaženost okolja in postopno uveljavljanje okolja kot spodbujevalnega dejavnika razvoja.

Skladno s tem so cilji lokalne skupnosti naslednji:

- obvladovanje problemov okolja v celostnem kompleksu in reševanje problemov po načelu trajnostnega razvoja;
- izvajanje LA 21 – Programa varstva okolja za Maribor, kot strateškega dokumenta občine za vzpostavljanje in zagotavljanje trajnostnega razvoja;
- zmanjševanje obremenjevanja vseh sestavin okolja (voda, tla, zrak) ter obremenjenosti okolja z odpadki in hrupom;
- institucionalna in strokovna krepitev kot temeljni pogoj učinkovitega varovanja – gospodarjenja z okoljem, zagotavljanje organizacijske in ekonomske podlage za zagotavljanje trajnostnega razvoja;
- uveljavljanje vseh v Zakonu o varstvu okolja in Zakonu o ohranjanju narave in iz njiju izhajajočih podzakonskih predpisov in v konvencijah, ratificiranih s strani države oziroma podpisanih s strani mestnega sveta, opredeljenih načel varstva okolja;
- uveljavljanje ekonomskih instrumentov in zagotavljanje virov sredstev za financiranje programov varstva okolja in trajnostnega razvoja;
- vključevanje okoljskih vsebin in načel trajnostnega razvoja v programe posameznih sektorjev (komunala, energetika, promet, industrija, obrt, kmetijstvo, turizem, itd.);
- usmeritev domačih in tujih finančnih virov na področja prednostnega interesa za zagotovitev čim boljših učinkov varovanja okolja glede na vložena sredstva;
- zagotavljanje načela javnosti v vseh fazah okoljskega odločanja ter informiranje, izobraževanje in vzpodbujanje okoljskih nevladnih organizacij ter strokovnih in zainteresiranih javnosti;
- vrednotenje ukrepov in rezultatov izvajanja programa varstva okolja s stalnimi indikatorji.

4. OBRAZLOŽITEV FINANČNEGA NAČRTA ODHODKOV

4.1. PROGRAM DELA ZAVODA ZA VARSTVO OKOLJA

Naloge občine na področju varstva okolja opravlja Zavod za varstvo okolja, MOM. Zavod bo pripravljati programe za posamezna področja varstva okolja, spremljal stanje na posameznih področjih, izdeloval podzakonske predpise s področja varstva okolja, analize o stanju okolja, predloge sanacijskih ukrepov ter spremljal in vrednotil njihovo realizacijo ter v skladu z zakonskimi obveznostmi o tem tekoče in celovito poročal. V skladu s sprejetim Nacionalnim programom varstva okolja (NPVO) bomo spremljali realizacijo in evalvacijo izvajanja dolgoročnega programa trajnostnega razvoja – Lokalno Agendo 21 – Program varstva okolja za Maribor. Pripravljali bomo projekte za sofinanciranje s strani EU skladov. Podpirali bomo vključevanje okoljskih nevladnih organizacij v različne faze okoljskega odločanja ter

informirali in vzpodbujali strokovne in zainteresirane javnosti k sodelovanju pri realizaciji okoljsko – komunalnih projektov.

V letu 1999 je bil sprejet Zakon o ohranjanju narave – ZON (Ur. l. RS, 79/99), ki uvaja nove naloge na področju ohranjanja narave, ki se nanašajo tudi na lokalne skupnosti. Predvsem so to naloge, kot so priprava strokovnih podlag za programiranje in planiranje na področju varstva naravnih vrednot lokalnega pomena, sprejemanje ukrepov za varstvo naravnih vrednot, zagotavljanje javnih služb ohranjanja narave, popularizacija varstva naravnih vrednot lokalnega pomena, podeljevanje koncesij za upravljanje z naravnimi vrednotami in sprejemanje predpisov o naravnih vrednotah lokalne skupnosti.

Kataster tehnoloških odpadnih voda

Kataster tehnoloških odpadnih voda je bil vzpostavljen sredi 90-ih let in ga bomo nadgrajevali in aktualizirali glede na nove podzakonske predpise. V okviru katastra bodo obdelani podatki emisij tehnoloških odpadnih voda gospodarskih subjektov. Glede na dinamične procese prestrukturiranja podjetij, spremembe tehnologij in lastništev, pa tudi mnogih stečajnih postopkov je potrebno sprotno spremljanje stanja. Ažuren kataster tehnoloških odpadnih voda bo služil tudi kot strokovna podlaga za bodočo centralno čistilno napravo Maribora, vključno z realizacijo podprojekta končne dispozicije blata CCN. Izdelavo naloge financira KD MOM.

Cilj projekta poznavanje virov onesnaževanja in onesnaževalcev, njihov prispevek k celokupni onesnaženosti odpadnih vod, kar je pomembno tudi iz vidika načrtovanja procesov na CCN.

GOSPODARJENJE Z ODPADKI

Odlagališče nenevarnih odpadkov Pobrežje

Na segmentu gospodarjenja z odpadki, ki ga pokriva Zavod za varstvo okolja MOM, redno spremljamo vplive deponije nenevarnih odpadkov Pobrežje na okolje in sicer po protokolih, ki jih zahtevajo novi podzakonski predpisi s tega področja. V skladu z rezultati monitoringov in zahtevami predpisov koordiniramo izvajanje sanacijskih ukrepov zaradi minimiziranja vplivov deponije na okolje ter izboljšanja kvalitete življenja prebivalcev ob deponiji Pobrežje. Zavod za varstvo okolja bo vodil aktivnosti v zvezi z odškodninami zaradi razvrednotenega bivalnega okolja v okolici deponije Pobrežje. Gre za ca 800 upravičencev in tekoče ažuriranje seznama upravičencev ter komuniciranje s krajani v okolici deponije.

Na podlagi sklepa mestnega sveta bomo letno poročali o stanju okolja na deponiji in v okolici ter o vplivih na okolje treh gospodarskih subjektov v neposredni bližini deponije, ki prav tako močno obremenjujejo okolje. Po evntuelnem zaprtju deponije bo potrebno izvajati t. im. postobratovalni monitoring, ki je obveza po podzakonskih predpisih s tega področja. Prav tako bomo nadaljevali z aktivnostmi v zvezi z okoljskim vidikom opravljanja dejavnosti gospodarskih subjektov, ki ležijo v neposredni bližini deponije Pobrežje in sicer separacija Podlesnik, asfaltna baza, GADIS Nova.

Cilj projekta je zagotavljanje izvajanja zakonsko predpisanega monitoringa, spremljanje vplivov deponije na okolje ter preprečevanje nedovoljenih in prekomernih vplivov deponije in gospodarskih subjektov na okolje.

Odlagališče nevarnih odpadkov Metava

Zavod bo vodil aktivnosti v zvezi z odlagališčem nevarnih odpadkov v Metavi s ciljem, da se odlagališče in odlaganje postopno prilagodi novim, zakonsko predpisanim zahtevam glede te vrste odlagališč, da prevzame država formalno odgovornost nad tem odlagališčem, kot to

predpisuje ZVO in da tudi zagotovi finančna sredstva za sanacijo le-tega. V letu 2000 je bila izdelana analiza prilagoditve odlagališča Metava standardom EU in novim slovenskim predpisom iz tega področja, izdelan je bil načrt monitoringa vplivov odlagališča na okolje, načrt nujnih sanacijskih del, idejni projekt spremembe načina odlaganja glede na nove okoljske zakonske zahteve ter študija določitve pričakovanih količin odpadkov, ki se lahko odlagajo na Metavi. V letu 2002 bomo koordinirali aktivnosti v zvezi s sanacijo odlagališča, preprojektiranjem načina odlaganja, izvajanjem monitoringa vplivov odlagališča na okolje in dogovarjanjem z MOP glede formalnega statusa tega odlagališča v prihodnje, glede na nove slovenske predpise.

Program čiščenja in sanacije divjih odlagališč

Zavod za varstvo okolja bo strokovno vodil program sanacije in čiščenja nelegalnih odlagališč odpadkov na območju MOM. Finančna sredstva za to nalogo zagotavlja KD MOM (projekt CEGOR).

Cilj projekta je postopna odprava starih bremen (odlagališč in smetišč) z namenom ohranjanja narave in okolja ter preprečevanja škodljivih vplivov starih bremen na sestavine okolja.

Podrobnejša utemeljitev delovanja zavoda po posameznih področjih je navedena v obrazložitvi po posameznih postavkah.

4.2. NALOGE IN PROGRAMI

1560 VARSTVO ZRAKA

1560-01 Monitoring zraka

Imisijski monitoring onesnaženosti zraka je stalna naloga, ki se v Mariboru izvaja že 23 let. V okviru tega potekajo meritve koncentracij škodljivih snovi v zraku in sicer žveplovega dioksida, dušikovih oksidov, ogljikovega monoksida, ozona, benzena, toluena, ksilena, lebdečih delcev, prašnih usedlin, v zakonu predpisanih težkih kovin in organskih hlapnih spojin. Vzporedno se izvajajo tudi meritve hidrometeoroloških parametrov kot so temperatura, vlažnost, smer in hitrost vetra ter jakost celotnega spektra sončnega sevanja. Monitoring se izvaja v okviru občinske in državne merilne mreže, ki sta povezani tako, da so dostopni sumarni podatki o stanju onesnaženosti zraka in hidrometeoroloških parametrov. V okviru teh aktivnosti bomo posredovali podatke in informacije javnosti preko javnega monitorja, spletnih strani, tematskih zloženek in sredstev javnega obveščanja. V skladu z občinskim odlokom je potrebno ob eventualnih prekoračitvah predpisanih mejnih vrednosti, če trajajo neprekinjeno 3 mesece, izdelati sanacijski program za varstvo zraka.

Cilj projekta je analiza trendov onesnaženosti zraka in izboljšanje kvalitete zraka glede na novo slovensko zakonodajo in smernice EU, ki so dodatno zaostrole posamezne parametre in bodo kmalu postale obveza tudi za Slovenijo. Hkrati je cilj tudi nadgrajevanje mreže imisijskega monitoringa zraka z merjenjem novih predpisanih parametrov (npr. UV sevanje, itd.) in nadgrajevanje informacijskega sistema onesnaženosti zraka, ki služi za analize trendov, kot strokovna podlaga za pripravo ukrepov v posameznih fazah odločanja in za informiranje in izobraževanje strokovnih in zainteresiranih javnosti ter okoljskih nevladnih organizacij.

1560-02 Kataster onesnaževalcev zraka

Po ZVO so mestne občine dolžne vzpostavljati tudi katastre onesnaževalcev zraka. Osnovni kataster onesnaževalcev zraka je bil vzpostavljen že v začetku 90-ih let. Glede na nove

podzakonske predpise s tega področja in tudi dinamične spremembe glede virov emisij in količin emitiranih snovi v zrak, bomo nadgrajevali kataster onesnaževalcev zraka in sicer segmente emisij snovi v zrak s strani gospodarskih subjektov, kurišč in prometa kot podlaga za izdelavo bilance onesnaževanja zraka na območju MOM zaradi spremljanja onesnaževanja zraka. Za nadgrajevanje katastra onesnaževalcev zraka bodo uporabljene naslednje baze podatkov in strokovne podlage:

- pridobivanje in vnos podatkov o emisijah iz posameznih skupin onesnaževalcev zraka na podlagi rezultatov obratovalnih monitoringov zavezancev za prve meritve in obratovalne monitoringe;
- določitev količin in prostorskih porazdelitev emisij prometa na podlagi prometnih podatkov;
- določitev prostorskih in časovnih porazdelitev emisij v zrak na območju MOM;
- aktualiziranje in vzdrževanje informacijskega sistema onesnaževalcev zraka;
- priprava in izdelava aplikacij za spletne strani.

Cilj projekta je poznavanje bilance onesnaževanja zraka zaradi spremljanja onesnaženosti zraka in celokupne obremenjenosti okolja.

1562 VARSTVO VODA

1562-06 Novelacija varstvenih pasov – sanacijski program podtalnic

Glede na ugotovitve NPVO se stanje podtalnic kot virov pitne vode praktično v celi Sloveniji slabša, izboljšuje pa se kvaliteta pitne vode v aktivnih črpališčih, kar kaže na uspešnost izvajanja ukrepov na vodozaščitnih območjih. V zadnjih letih se postopno zastruje slovenska zakonodaja glede standardov za oskrbo z zdravo pitno vodo in varovanjem vodovarstvenih območij, hkrati pa beležimo tudi še dodatno zaostritev predpisov s strani EU, ki jih bo morala povzeti v prihodnje tudi Slovenija. Analize kvalitete podtalnic Dravskega polja in Vrbanskega platoja kažejo, da sta glede na veljavni Pravilnik o zdravstveni ustreznosti pitne vode (Ur. l. RS, št. 46/97, 52/97 in 54/98) le - ti obremenjeni s pesticidi, delno pa tudi z nitrati. Po tem pravilniku so se posamezni parametri, ki opredeljujejo kvaliteto pitne vode zelo zaostri. Tako se je vsebnost atrazina iz prej dovoljenih 2 µg/l zaostрила na 0,1 µg/l. Ta standard je povzet po predpisih Evropske unije (EU). Slovenija mora prilagoditi koncentracije za posamezen pesticid do konca leta 2002. Glede na dejstvo, da je bila v letu 1998 s strani (EU) sprejeta nova direktiva o kvaliteti pitne vode (Council directive 98/83/EC on the quality of water intended for human consumption, november 1998), ki še dodatno zastruje nekatere posamične pesticide na koncentracijo 0,03 µg/l, bo morala v prihodnje tudi le-te povzeti slovenska zakonodaja.

Na podlagi izdelanih strokovnih podlag za integralno oceno ogroženosti podtalnice, izdelanih v letu 2001 bodo v letu 2002 izdelane strokovne podlage za uredbo Vlade za sanacijski program zmanjševanja onesnaževanja podtalnic Dravskega polja, Vrbanskega platoja, Ruške podtalnice in Ceršaka. Na osnovi nastajajočih zakonskih predpisov s področja varovanja voda in sanacijskega programa za zaščito podtalnic bomo pripravili tudi strokovne podlage za novelacijo odloka o varstvenih pasovih. Za realizacijo posameznih nalog iz sanacijskega programa bomo poskušali pridobiti tudi sredstva državnega proračuna in EU predstrukturalnih skladov po letu 2002.

Cilj projekta je zagotavljanje novih in nadomestnih vodnih virov na levem bregu Drave, ki jih je potrebno varovati z vodovarstvenimi pasovi in zagotavljanje najnujnejših strokovnih podlag v okviru implementacije sanacijskega programa.

1562-04 Imisijski monitoring tal, podtalnice in površinskih vod

Vzpostavitev podrobnejše in posebne mreže imisijskega monitoringa in spremljanje razpršenih virov onesnaževanja, ki ga vzpostavi lokalna skupnost, predpisuje 68. člen ZVO. Osnovni imisijski monitoring smo vzpostavili v letu 1998 in ga glede na nove podzakonske predpise nadgrajujemo, tako da bo obsegal analizo kvalitete površinskih vod, podtalnice in tal na celotnem vodovarstvenem območju in sicer Mestne občine Maribor, občine Hoče-Slivnica, Miklavža na Dravskem polju, Ruš in Šentilja.

Vse projekte, vezane na varno oskrbo z zdravo pitno vodo in sicer izdelavo strokovnih podlag za uredbo Vlade o sanacijskem programu za zaščito podtalnic, imisijski monitoring podtalnic, tal in potokov, vključevanje okoljskih nevladnih organizacij v realizacijo okoljsko – komunalnih projektov ter informiranje in izobraževanje strokovnih in zainteresiranih javnosti sofinancirajo občine, ki so vključene v sistem mariborskega vodovoda in sicer po ključu prodane vode.

Cilj projekta je poznavanje porazdelitve koncentracij polutantov v podtalnici ter poznavanje njihovih virov, kar bo osnova za nadgradnjo sanacijskega programa z namenom izboljšanje kvalitete podtalnice in pitne vode. Rezultati monitoringa tal pa bodo služili tudi za informiranje in izobraževanje kmetovalcev na vodozaščitnem območju.

Zavod za varstvo okolja vodi delovanje treh komisij in sicer komisije za pitno vodo, operativne skupine za spremljanje kvalitete pitne vode in ureditev pogodbenih zadev z DARS-om in projektne skupine za spremljanje in vrednotenje projekta Zmanjšanje deleža izgub v omrežju pitne vode Mariborskega vodovoda, ki ga financira Japonska Vlada kot mednarodno tehnično pomoč deželam v razvoju. Naloga komisije za pitno vodo, ki je zaradi interdisciplinarnosti problematike ravnanja s pitno vodo sestavljena s strokovnjakov zelo različnih področij je predvsem spremljanje stanja in trendov kvalitete in količine pitne vode s ciljem nemotene oskrbe prebivalcev z zdravo pitno vodo. Naloga operativne skupine za spremljanje kvalitete pitne vode in ureditev pogodbenih zadev z DARS-om je koordinirati pripravo vseh aktivnosti v zvezi s sofinanciranjem nadomestnega vodnega vira, ki bi ga bilo potrebno vzpostaviti, če bi zaradi gradnje in obratovanja avtoceste preko Dravskega polja prišlo do onesnaženja obstoječih vodnih virov. Naloga projektne skupine za spremljanje izvajanja projekta "Zmanjšanje deleža izgub v omrežju pitne vode Mariborskega vodovoda – II.faza", ki se bo izvajal ob strokovno tehnični pomoči Japan International Cooperation Agency – JICA bo priprava projektne naloge za izvedbo projekta in spremljanje realizacije projekta, vključno s potrjevanjem vmesnih in končnega poročila tega projekta. Druga faza projekta »Zmanjšanja deleža izgub v omrežju pitne vode Mariborskega vodovoda« se bo izvajala od avgusta 2001 do avgusta 2003, ko bo za dobo dveh let prišel v Maribor strokovnjak s strani JICA-e, katerega delo in bivanje v celoti krije Japonska Vlada. Japonska Vlada bo v okviru tega projekta sprovedla glede na prvo fazo projekta še dodatne donacije in sicer različnih tipov opreme za detekcijo izgub v vodovodnem omrežju.

Cilj projekta je detekcija izgub v sistemu vodovodnega omrežja ter postopna sanacije le-teh z namenom zniževanja potreb po kloriranju in izboljšanjem kvalitete pitne vode.

1563 OSTALA PODROČJA VARSTVA OKOLJA

Med ostalimi področji varstva okolja obravnavamo problematiko varstva pred hrupom in naloge, ki izhajajo iz Zakona o ohranjanju narave.

1563-01 Varstvo pred hrupom – kataster hrupa

Na osnovi v letu 2001 izdelanih strokovnih podlag za določitev območij varstva pred hrupom v okviru že sprejete urbanistične zasnove mesta Maribor bomo v letu 2002 skupaj z ZPN MOM izvedli postopek spremembe urbanistične zasnove. Izdelava strokovnih podlag za določitev območij varstva pred hrupom je strokovno izredno zahteven dokument in sicer zaradi delno še nedorečene zakonodaje, usklajevanja med dejansko in namensko rabo prostora, problem pa predstavlja tudi vrednotenje vpliva prometne infrastrukture (ceste in železnice) na okolje.

Program dela na področju varstva pred hrupom na območju MOM konkretizira zahteve slovenske zakonodaje ob upoštevanju smernic EU s tega področja. Obremenjenost prebivalcev s hrupom in preobremenjena območja bodo določena na osnovi že izdelanih območij varstva pred hrupom.

V letu 2002 bomo za območje MOM pričeli z:

- izdelavo strokovnih podlag za izdelavo kart konfliktnih območij za območje urbanistične zasnove mesta Maribor;
- identifikacijo s hrupom preobremenjenih območij kot podlage za izdelavo sanacijskih programov za območje urbanistične zasnove mesta Maribor;
- izdelavo strokovnih podlag za določitev območij varstva pred hrupom na celotnem območju MOM (območja, ki niso zajeta v urbanistično zasnovo mesta);
- z aktualiziranjem in vzdrževanjem informacijskega sistema virov hrupa;
- pripravo in izdelavo aplikacij za spletne strani.

V letih 2001 in 2002 se bodo izdelovale strokovne podlage za izdelavo PUP za območje urbanistične zasnove mesta Maribor. Predlog območij varstva pred hrupom v urbanistični zasnovi mesta Maribor je izdelan na podlagi načrtovane rabe prostora, načrtovane prometne mreže in načrtovanih prometnih obremenitev za leto 2019. Dejanske razmere na nekaterih območjih se razlikujejo od planskih, zato morajo podlage za izdelavo PUP upoštevati dejanske razmere ob spoštovanju usmeritev urbanistične zasnove. Priprava strokovnih podlag za PUP za segment varstvo pred hrupom bo obsegla:

- opredelitev območij varstva pred hrupom, na parcelne meje natančno, za celotno območje ki se bo urejalo s PUP-om,
- določitev območij varstva pred hrupom glede na namensko rabo in glede na dejansko obremenitev s hrupom za posamezna območja urbanistične zasnove, ki se urejajo s PUP,
- izdelava kartografskega in tekstovnega gradiva.

Osnovni cilj programov varstva pred hrupom je poenotenje izhodišč za zmanjševanje hrupa na osnovi ugotovljene obremenjenosti prebivalstva s hrupom, glede na posamezna območja varstva pred hrupom, seznanjanje javnosti z obremenitvami s hrupom ter vzpodbujanje aktivnosti glede izdelave sanacijskih programov na osnovi izdelanih kart (registrov) hrupa.

1563-04 ZON – strokovne podlage

Na podlagi področnega zakona o ohranjanju narave bomo pripravljali strokovne podlage za načrte upravljanja za območja, zaščitena z varovalnimi režimi parkov in strokovne podlage za novelacijo odloka o zaščiti naravnih znamenitosti na območju Maribora.

Cilj projekta je strokovno upravljanje in ohranjanje naravnih vrednot na območju MOM.

1564 KROVNI PROGRAM VARSTVA OKOLJA

1564 – 01 Program varstva okolja – LA 21

1564-07 Indikatorji trajnostnega razvoja

V letu 2001 je bila izdelana Lokalna Agenda 21 – Program varstva za Maribor. V letu 2002 bo potrebno spremljati izvajanje tega dokumenta, predvsem ob izdelavi vsakoletnih občinskih proračunov. Izvajali bomo dvoletno vrednotenje realizacije projekta LA 21 – PVO za Maribor, pri čemer bomo kot orodje uporabljali tudi Skupne evropske indikatorje za spremljanje trajnostnega razvoja evropskih mest (European Common Indicators –Towards Local Sustainability Profile) in analize trendov onesnaženosti okolja v okviru letnih poročil o stanju okolja v MOM. Glede na dejstvo, da je mesto Maribor pristopilo v projekt Evropske komisije o izvajanju teh skupnih indikatorjev trajnostnega razvoja na lokalnem nivoju, bomo pripravili tudi letna poročila o realizaciji tega projekta za Evropsko komisijo.

Ob sodelovanju trinajstih občin interesne regije ter ministrstva za okolje in prostor bomo pristopili k izdelavi Regionalne Agende 21 – Regionalnega programa varstva okolja.

Cilj projekta je spremljanje izvajanja LA 21 –PVO za Maribor in preko indikatorjev ugotavljanje vplivov izvajanja projekta na okolje iz vidika trajnostnega razvoja. Preko projekta RA 21 želimo doseči skupno, usklajeno in trajnostno reševanje okoljskih problemov.

1564-02 GIS VO

V letu 2001 smo v okviru informacijskega sistema varstva okolja in sicer podprojekt »okoljski monitor«, ki prikazuje podatke o kvaliteti zraka, hidrometeoroloških parametrih in kvaliteti pitne vode, nadgradili obstoječe aplikacije s prenovo internet strani WEB ZVO in dopolnili komunikacijski program z daljinskim upravljanjem strežnika in daljinskim javljanjem napak. Izdelana je bila programska oprema »zrak in meteorologija« in sicer prikaz povprečne dnevne temperature, povprečne mesečne koncentracije žveplovega dioksida, povprečne mesečne koncentracije ozona in emulacija prikaza preko GSM omrežja (SMS ali WAP). V okviru programske opreme »pitna voda« je bila izdelana WEB aplikacija za prikaz podatkov za pitno vodo in avtomatski prenos podatkov v Excel 2000.

V letu 2001 opazimo v svetu in Sloveniji trend združevanje interneta in mobilne telefonije. V letu 2002 so napovedi o dokončnem prodoru te tehnologije. Uporabniki pridobijo iste informacije preko interneta (WEB strežnik) ali GSM aparata (WAP portal). Ta informacijska »revolucija« nudi željeno informacijo stalno in povsod. Združevanje klasičnega interneta in mobilne telefonije imenujemo mobilni internet. Tudi mi želimo občanom omogočiti, da lahko spremljajo aktualne in arhivske ekološke in meteorološke parametre:

- preko interneta
- GSM WAP (mobilni internet)
- na javnem mestu preko »okoljskega monitorja«.

Da lahko izvedemo tako kompleksno nalogo moramo imeti podatke skladiščene in urejene v relacijski bazi podatkov. Prav tako moramo imeti urejene in vzdrževane komunikacijske poti do posameznih merilnikov (ZZV-IVO) oziroma podatkovnih skladišč (Agencija RS za okolje - ARSO). Tako bomo dosegali cilj, da lahko občanom na vsakem mestu in času zagotovimo aktualne ekološke in meteorološke podatke in vpogled v arhive. Strokovne službe MOM pa lahko izvajajo strokovne analize trendov in stanja onesnaženosti zraka in vode v Mariboru.

Programska oprema »Ekološki - meteorološki – GSM WAP portal MOM-ZVO«:

Programska rešitev predstavlja nadgraditev meteorološkega in ekološkega GSM WAP emulatorja (narejeno v 2001) v javno dostopni in usklajen z najnovejšimi GSM WAP standardi. Grajen bo tako, da bo občan dobil iste informacije z GSM –WAP (mobilni internet)

in preko WEB »maribor.si«. Z drugimi besedami: možno bo čitati isto vsebino z osebnim računalnikom preko interneta in z WAP GSM telefonom. Podatki bodo prikazani v realnem času (zagotavlja programska oprema »Komunikacijske poti«) in prav tako si bo možno preko WAP GSM ogledati določeno arhivo. Omogočeno bo hitro iskanje željenih podatkov.

Programska oprema »Komunikacijske poti«: Programska oprema nadzira in zagotavlja nemoteno delovanje komunikacijski poti za avtomatski prenos ekoloških in meteoroloških podatkov in podatkovnih linkov na relacijah: ARSO, Meteorološka ekološka baza Maribor, ZZV-IVO, »okoljski monitor«, WEB strežnik maribor.si in WAP portal MOM-ZVO.

Programska oprema »Posodobitev ekološke in meteorološke SQL baze za Maribor«: Ta del predstavlja razširitev Microsoft SQL baze podatkov z novimi parametri in njihovimi specifičnostimi, ki jih s koncem 2001 pripravlja ARSO iz novega merilnega centra v Mariboru. Prav tako bomo dodali aktualne nove parametre. V letu 2002 je potrebno izvesti spremembe v SQL bazi zaradi prilaganjanja na novo programsko opremo ARSO in programsko opremo ZZV-IVO Maribor.

1564-03 Sodelovanje civilnih skupin v projektu LA 21

1564-08 Informiranje javnosti, osveščanje

S ciljem implementiranja določil Aalborške deklaracije (o trajnostnem razvoju evropskih mest), ki jo je podpisal mestni svet MOM in Aarhuške deklaracije (o zagotavljanju prostega dostopa do okoljskih informacij in vključevanju javnosti v okoljsko odločanje), ki je v fazi ratifikacije v slovenskem parlamentu, bomo zagotavljali kontinuirano informiranje, izobraževanje in vključevanje okoljskih nevladnih organizacij, strokovnih in zainteresiranih javnosti v posamezne faze odločanja v okviru okoljsko – komunalnih projektov. V ta namen bomo ciljano podprli izvajanje projektov lokalnih okoljskih nevladnih organizacij. Informiranje in izobraževanje javnosti pa bomo izvajali preko tematskih zloženek, publikacij, javnega monitorja z okoljskimi podatki, spletnih strani in sredstev javnega obveščanja. Nalogo sofinancira KD MOM.

1564-04 Ekspertna mnenja

V primeru, da bomo za realizacijo posameznih okoljskih projektov v okviru programa varstva okolja potrebovali strokovna mnenja različnih strok, kar velja tudi za realizacijo delovanja vseh treh komisij v zvezi s pitno vodo, bomo za te segmente pridobili zunanja ekspertna mnenja.

Cilj takega pristopa je zagotavljanje široke strokovne usklajenosti v zvezi s posameznimi odločitvami.

V okviru sodelovanja z ZPN MOM bomo določali okoljske pogoje za posege v prostor in sicer od faze planiranja, prostorskih izvedbenih aktov do faze preveritev posegov v prostor.

1564-06 Študija ranljivosti okolja

V letu 2002 bomo pričeli z izdelavo strokovne podlage za študijo ranljivosti okolja (ŠRO) in sicer v sodelovanju s SGISOP MOM. Izdelava ŠRO je obveza lokalnih skupnosti po ZVO in sicer kot obvezna strokovna podlaga za izdelavo strokovnih podlag za lokalne okoljske predpise, planiranje v prostoru, izdelavo prostorskih izvedbenih načrtov ter določitev pogojev za posege v prostor.

Cilj projekta je trajnostno načrtovanje posegov v prostor na podlagi še zmogljivosti prostora.

1564-09 Eko profit

V letu 2002 bomo pričeli z realizacijo projekta »Eko profit«, katerega vsebina je okoljsko upravljanje pri gospodarskih subjektih na območju MOM. Projekt bomo izvajali ob sodelovanju z avstrijskim Gradcem, ki ima bogate izkušnje na tem področju. V okviru harmonizacije okoljske zakonodaje s smernicami EU čaka namreč gospodarske subjekte v prihodnjih letih prilagoditev temu zahtevnemu svežnju zakonodaje. V okviru LA 21 – PVO za MB so analizirani slovenska okoljska zakonodaja, Pogajalsko izhodišče RS za področje 22 – Okolje, obvezujoče smernice EU in obvezujoči mednarodni protokoli, ki jih je ratificirala Slovenija in predstavljajo obvezno izhodišče gospodarskim subjektom pri njihovem nadaljnjem delovanju in sicer z vzpostavljanjem kompleksne okoljske situacije pri gospodarskih subjektih, v okviru katere se postopno realizirajo v predpisanih terminih obvezna zakonska določila.

Cilj projekta je postopno doseganje pozitivnih ekonomskih učinkov na podlagi okoljskega upravljanja (uporaba okoljsko primernejših vhodnih surovin, energentov, varčevanje z energijo in vodo, gospodarjenje z odpadki, prestrukturiranje oz. sanacija tehnoloških procesov, sanacija virov hrupa, itd.).